

UCHWAŁA Nr XXV/140/2025
RADY POWIATU w RYPINIE
z dnia 22 grudnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
na lata 2025 - 2030**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1684), w związku z art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2024 r. poz. 917) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (Dz.U. z 2023 r., poz. 2480),
uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2025 – 2030 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Rypinie.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy informacyjnej Starostwa Powiatowego w Rypinie oraz publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego prowadzenie działań określonych w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego, w tym opracowanie i realizacja powiatowego programu ochrony zdrowia psychicznego należy do zadań własnych samorządu powiatu.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Załącznik do Uchwały Nr XXV/140/2025
Rady Powiatu w Rypinie z dnia 22 grudnia 2025 r.

POWIATOWY PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO NA LATA 2025-2030

POWIAT RYPIŃSKI
RYPIN 2025

Spis treści

1.	Wprowadzenie	3
2.	Diagnoza obszaru objętego programem	5
2.1	Charakterystyka powiatu rypińskiego	5
2.2	Ludność w powiecie rypińskim	6
2.3	Diagnoza organizacji wsparcia zdrowia psychicznego w powiecie rypiński	7
2.3.1	Poradnie zdrowia psychicznego w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Rypinie	7
2.3.2	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Rypinie.....	17
2.3.3	Dom Pomocy Społecznej „Kombatant” w Ugoszczu.....	23
2.3.4	Środowiskowy Dom Samopomocy w Rypinie.....	24
2.3.5	Warsztaty Terapii Zajęciowej „Nadzieja” w Rypinie.....	26
2.3.6	Zespół Szkół nr 5 im. ks. Jana Twardowskiego w Rypinie.....	28
2.3.7	Dom Dziecka im. Janusza Korczaka i Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Typu Specjalistyczno-Terapeutycznego w Rypinie.....	29
2.3.8	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie.....	30
2.3.9	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Rypinie.....	32
2.3.10	Gminne ośrodki pomocy społecznej.....	36
2.3.11	Powiatowy Urząd Pracy w Rypinie.....	37
3.	Analiza SWOT	42
4.	Cele programu wraz z harmonogramem zadań	43
4.1	Cel szczegółowy 1)	43
4.2	Cel szczegółowy 2)	44
4.3	Cel szczegółowy 3)	45
4.4	Cel szczegółowy 4)	47
4.5	Cel szczegółowy 5)	48
5.	Podsumowanie.....	49

1. WPROWADZENIE

Zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia: „*Zdrowie psychiczne oznacza dobrostan, w którym jednostka uświadamia sobie własne możliwości, potrafi radzić sobie z normalnymi stresami życiowymi, może produktywnie pracować i jest w stanie wnieść wkład do swojej społeczności*”.

Zdrowie psychiczne jest nieodłącznym i jednym z najważniejszych elementów zdrowia w pojęciu ogólnym, stanowi fundament dobrego samopoczucia jednostki oraz prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa jako całości. Współczesne rozumienie zdrowia psychicznego wykracza poza brak zaburzeń czy chorób psychicznych, obejmując szeroko pojętą zdolność do radzenia sobie ze stresem, efektywnej pracy oraz wkładu w życie społeczności. Zdrowie psychiczne to stan dobrostanu, w którym jednostka realizuje swoje możliwości, radzi sobie z normalnymi stresami życia, pracuje produktywnie i efektywnie oraz jest w stanie wnieść wkład w życie swojej społeczności. Zdrowie psychiczne obejmuje zarówno aspekty emocjonalne, jak i poznawcze, wpływając na nasze myśli, uczucia i zachowania. Dobra kondycja psychiczna pozwala na budowanie zdrowych relacji, podejmowanie odpowiedzialnych decyzji oraz czerpanie satysfakcji z życia. W dobie szybko postępujących zmian społecznych, technologicznych i gospodarczych, troska o zdrowie psychiczne staje się jednym z kluczowych wyzwań dla systemu opieki zdrowotnej i instytucji publicznych.

Zaburzenia psychiczne to nie tylko schizofrenia, depresja czy choroba afektywna dwubiegunowa. Międzynarodowa Statystyczna Klasyfikacja Chorób i Zaburzeń Psychiczych obejmuje także otępienia, zaburzenia lękowe, zaburzenia odżywiania czy osobowości, niepełnosprawność intelektualną, zespół stresu pourazowego, a także zaburzenia pojawiające się w związku z chorobami somatycznymi, jak ostatnio z COVID-19.

Zaburzenia psychiczne od dawna są powodem stygmatyzacji i dyskryminacji, a osoby z zaburzeniami traktowane są jako zagrożenie dla społeczeństwa, czego skutkiem może być wykluczenie społeczne i zagrożenie ubóstwem. Osoby chorujące w szczególności potrzebują wsparcia, akceptacji i poczucia, że są częścią szerszej społeczności.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 r. poz. 917), ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ww. ustawy, ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym;
- 2) zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;
- 3) kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw

społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Podmiotami biorącymi udział w powyższych działaniach są ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, rodziny, oświaty i wychowania, sprawiedliwości, do spraw wewnętrznych, obrony narodowej, Narodowy Fundusz Zdrowia oraz samorządy województw, powiatów i gmin.

Powiaty, jako jednostki administracyjne, odgrywają kluczową rolę w organizacji i realizacji programów ochrony zdrowia psychicznego na poziomie lokalnym. Do najważniejszych zadań powiatu w tym zakresie należą:

- 1) tworzenie i realizacja lokalnych programów profilaktycznych - powiaty powinny inicjować i wspierać działania mające na celu promocję zdrowia psychicznego oraz zapobieganie zaburzeniom psychicznym. Programy te mogą obejmować edukację publiczną, szkolenia dla nauczycieli, pracowników socjalnych i innych profesjonalistów, a także kampanie informacyjne skierowane do społeczności lokalnej;
- 2) organizacja i koordynacja usług zdrowia psychicznego - powiaty odpowiadają za zapewnienie dostępu do różnych form pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, w tym poradni zdrowia psychicznego, ośrodków wsparcia dziennego, a także specjalistycznych szpitali i klinik. Ważnym aspektem jest również koordynacja działań pomiędzy różnymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się zdrowiem psychicznym;
- 3) wsparcie dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin - powiaty powinny oferować wsparcie dla osób zmagających się z problemami psychicznymi oraz ich bliskich. Może to obejmować pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych, wsparcie psychologiczne, a także pomoc socjalną i prawną;
- 4) monitorowanie i ocena stanu zdrowia psychicznego mieszkańców - ważnym zadaniem powiatów jest prowadzenie badań i zbieranie danych dotyczących stanu zdrowia psychicznego lokalnej społeczności. Dzięki temu możliwe jest lepsze planowanie i dostosowanie programów i usług do rzeczywistych potrzeb mieszkańców;
- 5) współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami - powiaty powinny aktywnie współpracować z organizacjami pozarządowymi, szkołami, pracodawcami oraz innymi instytucjami w celu promowania zdrowia psychicznego i tworzenia sieci wsparcia dla osób potrzebujących.

W obliczu rosnących wyzwań związanych z problemami psychicznymi, skuteczna ochrona zdrowia psychicznego wymaga zaangażowania i współpracy wielu podmiotów. Zadania powiatów w tym zakresie mają kluczowe znaczenie dla zapewnienia mieszkańcom dostępu do niezbędnych usług oraz poprawy jakości życia w społeczności lokalnej.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej na lata 2025 - 2030 stanowi kontynuację programu opracowanego na lata 2018-2022, jego rolą jest upowszechnienie różnych form pomocy i wsparcia jakie są dostępne dla mieszkańców powiatu rypińskiego.

2. DIAGNOZA OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM

2.1 Charakterystyka powiatu rypińskiego

Powiat rypiński położony jest we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Swoim obszarem obejmuje 587 km². W skład administracyjny powiatu wchodzi:

- Gmina Miasta Rypin
- Gmina Rypin
- Gmina Brzuze
- Gmina Rogowo
- Gmina Skrwilno
- Gmina Wapielsk

W skład gmin wiejskich wchodzi 145 miejscowości.

2.2 Ludność w powiecie rypińskim

Powiat rypiński według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. liczy 40 800 mieszkańców, z czego 50,8% stanowią kobiety, a 49,2% mężczyźni. W stosunku do lat ubiegłych liczba mieszkańców systematycznie maleje. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,5 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Prognozowana liczba mieszkańców powiatu rypińskiego w 2050 roku wynosi 36 962, z czego 18 471 to kobiety, a 18 491 mężczyźni.

Powiat rypiński ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -80. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -3,87 na 1000 mieszkańców powiatu rypińskiego. Z roku na rok wskaźnik wykazuje coraz mniejszy ujemny przyrost naturalny, nie mniej jednak ciągle występuje tendencja spadkowa.

Powiat rypiński jest jednym z najmniejszych pod tym względem w województwie — 16 lokata wśród powiatów i wynosi 587 km². Na 1 km² powierzchni przypada 70,4 osoby, co daje 10 lokatę w województwie.

Obszar powiatu rypińskiego cechuje wysoki wskaźnik rolniczego wykorzystania ziemi. Stopa urbanizacji wynosi zaledwie 37,25 %.

2.3 Diagnoza organizacji wsparcia zdrowia psychicznego w powiecie rypińskim

Zgodnie z art. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030, realizatorami Programu są:

- 1) minister właściwy do spraw zdrowia;
- 2) minister właściwy do spraw rodziny;
- 3) minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego;
- 4) minister właściwy do spraw oświaty i wychowania;
- 5) minister właściwy do spraw wewnętrznych;
- 6) Minister Sprawiedliwości;
- 7) Minister Obrony Narodowej;
- 8) samorządy województw, powiatów i gmin;
- 9) Narodowy Fundusz Zdrowia.

W realizacji zadań wynikających z Programu mogą uczestniczyć również inne podmioty, w szczególności organizacje społeczne, stowarzyszenia, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, które zakresem swojej działalności obejmują cele i zadania Programu.

Zadania w zakresie ochrony zdrowia psychicznego na szczeblu lokalnym realizują instytucje zajmujące się diagnozowaniem, leczeniem i wsparciem osób ze szczególnymi potrzebami. Poza szpitalami psychiatrycznymi oraz oddziałami psychiatrycznymi w szpitalach ogólnych, opiekę psychiatryczną, psychologiczną i pedagogiczną sprawują:

- 1) poradnie i centra zdrowia psychicznego;

- 2) poradnie psychologiczno-pedagogiczne;
- 3) środowiskowe domy samopomocy;
- 4) domy pomocy społecznej ;
- 5) zakłady aktywności zawodowej ;
- 6) warsztaty terapii zajęciowej ;
- 7) ośrodki szkolno-wychowawcze;
- 8) ośrodki pomocy społecznej;
- 9) powiatowe centra pomocy rodzinie;
- 10) gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 11) zespoły interdyscyplinarne;
- 12) sądy, policja, organizacje pozarządowe, centra opiekuńczo-mieszkalne i inne jednostki.

Instytucje te działają na różnych poziomach opieki zdrowotnej i społecznej współpracując ze sobą, aby zapewnić pacjentom jak najlepsze warunki leczenia i wsparcia w powrocie do zdrowia oraz funkcjonowania w społeczeństwie.

Niniejszą diagnozę organizacji wsparcia zdrowia psychicznego opracowano na podstawie materiałów zgromadzonych od instytucji funkcjonujących w powiecie rypińskim oraz Kujawsko-Pomorskiego Oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia.

2.3.1 Poradnie zdrowia psychicznego przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Rypinie

Poradnia Zdrowia Psychicznego, Poradnia Psychologiczna, Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia znajdują się w Zespole Świadczeń Ambulatoryjnych Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Rypinie.

Liczba udzielonych porad w latach 2022-2025				
	2022	2023	2024	do października 2025
Poradnia Zdrowia Psychicznego	3159	3111	3056	2396
Poradnia Terapii Uzależnień	926	799	729	542
Poradnia Psychologiczna	567	580	522	321

Liczba pacjentów w latach 2022-2025				
	2022	2023	2024	do października 2025
Poradnia Zdrowia Psychicznego	969	986	1018	983
Poradnia Terapii Uzależnień	150	158	154	151
Poradnia Psychologiczna	100	88	71	43

Poradnia Psychologiczna

Do zadań **Poradni Psychologicznej** należy między innymi: przeprowadzanie konsultacji mających na celu poznanie trudności, z jaką zgłasza się osoba poszukująca pomocy i dokonanie wyboru metody pomocy, prowadzenie psychoterapii, diagnoza realizowana poprzez prowadzenie badań psychologicznych, terapia psychologiczna dla dorosłych, dzieci i młodzieży w formie terapii indywidualnej, grupowej i terapii rodzin, doradztwo w sytuacjach kryzysowych, prowadzenie doradztwa psychologicznego, prowadzenie mediacji w sytuacjach konfliktowych, podejmowanie działań profilaktycznych, prowadzenie działalności informacyjnej, w tym udzielanie informacji o innych instytucjach specjalistycznych zajmujących się pomocą psychologiczną oraz gromadzenie i udostępnianie przedmiotowych materiałów informacyjnych. Pacjenci do poradni dotychczas przyjmowani byli na podstawie skierowania. Od 17 września 2025 roku pacjenci mogą skorzystać z wizyty u psychologa bez konieczności posiadania skierowania od lekarza rodzinnego. Poradnia pracuje zgodnie z harmonogramem pracy ustalonym w wyniku zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia umów na świadczenie usług ambulatoryjnych i zatwierdzonym przez Dyrektora. Pilne konsultacje psychologiczne udzielane są niezwłocznie przez psychologa, a planowe po uprzednim ustaleniu terminu konsultacji. W poradni zatrudniony jest psycholog i psychoterapeuta. Prowadzą oni diagnostykę oraz leczenie przede wszystkim zaburzeń z następujących kategorii:

1. Zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i pod postacią somatyczną
2. Zespoły behawioralne związane z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fizycznymi
3. Zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych
4. Zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i wieku młodzieńczym

Dane za 2022 rok

Lp.	Wyszczególnienie	Leczeni - ogółem	Leczeni - 0-18 lat	Leczeni - 19-29 lat	Leczeni - 30-64 lat	Leczeni - od 65 lat
1	zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne	89	18	15	49	7
2	zespoły behawioralne związane z zaburzeniami odżywiania	1	1	0	0	0
3	zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych	1	0	0	1	0
4	zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym (F90-F98)	9	9	0	0	0
	Ogółem	100	28	15	50	7
	W tym					
5	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi - mężczyźni	38	8	3	24	3
6	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi - osoby zamieszkałe na wsi	49	14	7	26	2

Dane za 2023 rok

Lp.	Wyszczególnienie	Leczeni - ogółem	Leczeni - 0-18 lat	Leczeni - 19-29 lat	Leczeni - 30-64 lat	Leczeni - od 65 lat
1	zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne	79	5	22	49	3
2	zespoły behawioralne związane z zaburzeniami odżywiania	2	1	1	0	0
3	zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych	2	0	1	1	0
4	zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym	5	5	0	0	0
	Ogółem	88	11	24	50	3
	W tym					
5	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi - mężczyźni	35	3	6	24	2
6	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi - osoby zamieszkałe na wsi	48	5	15	28	0

Dane za 2024 rok

Lp.	Wyszczególnienie	Leczeni - ogółem	Leczeni - 0-18 lat	Leczeni - 19-29 lat	Leczeni - 30-64 lat	Leczeni - od 65 lat
1	zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne	69	4	9	56	0
2	zespoły behawioralne związane z zaburzeniami odżywiania	1	1	0	0	0
3	zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych	0	0	0	0	0
4	zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym (F90-F98)	1	0	1	0	0
	Ogółem	71	5	10	56	0
	W tym					
5	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi - mężczyźni	32	0	4	28	0
6	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi - osoby zamieszkałe na wsi	39	2	5	32	0

Zdecydowaną część pacjentów poradni (71 osób na rok 2024) stanowią osoby z zaburzeniami nerwicowymi związanymi ze stresem i pod postacią somatyczną. Jest to kategoria zaburzeń psychicznych, które charakteryzują się nadmiernym lękiem, nierzadko depresyjnym nastrojem, psychoruchowym pobudzeniem, napięciem mięśniowym i różnymi objawami somatycznymi (fizycznymi), które nie znajdują wytłumaczenia i wyraźnego uzasadnienia w badaniach. Są to zaburzenia, które są bardzo powszechne (z tendencją wzrostową), na które pacjenci często leczą się długo i przewlekłe stosując tylko farmakoterapię i które bez wsparcia i

pomocy psychoterapeutycznej mogą na długie lata znacząco wpływać na jakość życia osoby nimi dotkniętej.

Największą grupę z zaburzeniami psychicznymi (wszystkie ww. zaburzenia i bez uzależnień) stanowią osoby w tzw. wieku produkcyjnym, tj. od 30 do 64 roku życia. Co warto zauważyć, z każdym rokiem rośnie liczba mężczyzn decydujących się na to, by w kryzysie emocjonalnym skorzystać z pomocy psychologicznej/psychoterapeutycznej.

Poradnia Zdrowia Psychicznego

Poradnia Zdrowia Psychicznego udziela świadczeń indywidualnych w zakresie psychiatrii i psychologii pacjentom i ich rodzinom. Do zadań Poradni Zdrowia Psychicznego należy między innymi: diagnostyka, leczenie, diagnostyka psychologiczna, poradnictwo psychologiczne, psychoterapia indywidualna, psychoedukacja, działania profilaktyczne, orzecznictwo, konsultacje dla podstawowej opieki zdrowotnej i oddziałów szpitala, kierowanie na badania diagnostyczne, promocja zdrowia, działania diagnostyczno-konsultacyjne dla osób uzależnionych od alkoholu.

Poradnia współpracuje z innymi strukturami organizacyjnymi SPZOZ w Rypinie, m.in. Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Warsztatami Terapii Zajęciowej. Poradnia Zdrowia Psychicznego ma zawarty kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia. Wszystkie świadczenia w Poradni udzielane są bezpłatnie w ramach ubezpieczenia. Poradnia pracuje zgodnie z harmonogramem pracy ustalonym w wyniku zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia umów na świadczenie usług ambulatoryjnych i zatwierdzonym przez Dyrektora.

W poradni stosowane są procedury medyczne w zakresie diagnostyki psychiatrycznej, diagnostyki psychologicznej, diagnostyki uzależnienia, farmakoterapii i innych form terapii biologicznej, działań konsultacyjno-edukacyjnych, psychoterapii, interwencji socjalnych. Do poradni przyjmuje się pacjentów zgłaszających się po porady ambulatoryjne, po leczeniu stacjonarnym i ustąpieniu ostrych objawów chorobowych, wymagających dalszej rehabilitacji, po wstępnej konsultacji kwalifikacyjnej. Pacjenci do poradni przyjmowani są bez skierowania. Pilne konsultacje psychiatryczne udzielane są niezwłocznie przez lekarza, a planowe po uprzednim ustaleniu terminu konsultacji. W poradni zatrudniony jest lekarz specjalista psychiatra, psycholog oraz pielęgniarka.

Największą grupę z zaburzeniami psychicznymi w Poradni Zdrowia Psychicznego (PZP), (wszystkie zaburzenia bez uzależnień) stanowią osoby w wieku od 30 do 64 lat. Podobnie jak w przypadku Poradni psychologicznej, zdecydowaną część pacjentów PZP stanowią osoby z zaburzeniami nerwicowymi związanymi ze stresem i pod postacią somatyczną.

Drugą najliczniejszą grupę korzystającą z oferty PZP są osoby z zaburzeniami organicznymi. Są to zaburzenia, których przyczyną jest fizyczne uszkodzenie lub dysfunkcja mózgu, spowodowana np. chorobą (jak Alzheimer, stwardnienie rozsiane), urazem, infekcją, nowotworem czy substancjami toksycznymi. Objawiają się one zmianami w nastroju, osobowości, zachowaniu i funkcjach poznawczych, odróżniając się od zaburzeń o podłożu psychogennym tym, że mają bezpośredni, fizyczny związek z problemami neurologicznymi (współpraca z lekarzem neurologiem), tzn. że zmiany te są skutkiem innego, pierwotnego procesu chorobowego lub urazu.

W tym przypadku, najwięcej osób z takim problemem jest w grupie wiekowej 65 lat i więcej. Na uwagę i pogłębioną analizę zasługuje jednak dość liczna grupa w wieku produkcyjnym 30-64 lat. Ten wynik powinien zachęcić do przyjrzenia się obecnym „trendom” jeśli chodzi o styl życia, styl odżywiania, higienę snu oraz równowagę pomiędzy pracą, a odpoczynkiem. Wszystkie te aspekty znacząco przyczyniają się do wciąż rosnącej liczby pacjentów korzystających z pomocy PZP, oddziałów psychiatrycznych, neurologicznych, ale także oddziałów internistycznych – co zdecydowanie wpływa na wydatkowanie funduszy NFZ, które to dzięki odpowiedniej, holistycznej strategii działania i opieki nad pacjentem, mogłyby być zaoszczędzone lub spożytkowane w innych, wciąż zbyt mało dofinansowanych obszarach. Co więcej, pacjent zaopiekowany na etapie profilaktyki lub początkowych objawów i błędów w funkcjonowaniu, to finalnie zdrowsze i bardziej produktywne społeczeństwo.

Dane za 2022 rok

Lp.	Wyszczególnienie	Leczeni - ogółem	Leczeni - 0-18 lat	Leczeni - 19-29 lat	Leczeni - 30-64 lat	Leczeni - od 65 lat
1	Zaburzenia psychiczne – bez uzależnień					
2	zaburzenia organiczne	169	0	2	72	95
3	schizofrenia	83	0	9	62	12
4	zaburzenia schizotypowe: schizoafektywne i urojeniowe (bez schizofrenii)	16	1	2	6	7
5	epizody afektywne	168	1	11	119	37
6	depresje nawracające i zaburzenia dwubiegunowe	68	0	3	33	32
7	inne zaburzenia nastroju (afektywne)	15	1	1	10	3
8	zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne	341	4	35	235	67
9	zespoły behawioralne związane z zaburzeniami odżywiania	3	0	2	1	0
10	inne zespoły behawioralne związane z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fizycznymi	3	0	0	1	2
11	zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych	7	1	2	4	0
12	upośledzenie umysłowe	88	0	23	58	7
13	całościowe zaburzenia rozwojowe	4	0	4	0	0
14	zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym	3	0	2	1	0
15	nieokreślone zaburzenia psychiczne	1	0	0	1	0
	Ogółem	969	8	96	603	262
	W tym					
16	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi - mężczyźni	331	4	47	211	69
17	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi - osoby zamieszkałe na wsi	489	4	55	302	128

Dane za 2023 rok

Lp.	Wyszczególnienie	Leczeni - ogółem	Leczeni - 0-18 lat	Leczeni - 19-29 lat	Leczeni - 30-64 lat	Leczeni - od 65 lat
1	Zaburzenia psychiczne – bez uzależnień					
2	zaburzenia organiczne	179	0	2	66	111
3	schizofrenia	92	1	10	66	15
4	zaburzenia schizotypowe: schizoafektywne i urojeniowe (bez schizofrenii)	17	0	3	7	7
5	epizody afektywne	171	0	13	118	40
6	depresje nawracające i zaburzenia dwubiegunowe	70	1	1	36	32
7	inne zaburzenia nastroju (afektywne)	14	1	1	11	1
8	zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne	326	1	38	215	72
9	zespoły behawioralne związane z zaburzeniami odżywiania	3	0	2	1	0
10	inne zespoły behawioralne związane z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fizycznymi	0	0	0	0	0
11	zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych	11	1	6	4	0
12	upośledzenie umysłowe	95	1	23	63	8
13	całościowe zaburzenia rozwojowe	5	1	4	0	0
14	zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym	2	0	1	1	0
15	nieokreślone zaburzenia psychiczne	1	0	0	1	0
	Ogółem	986	7	104	589	286
	W tym					
16	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi - mężczyźni	324	1	48	202	73
17	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi - osoby zamieszkałe na wsi	518	4	63	312	139

Dane za 2024 rok

L.p.	Wyszczególnienie	Leczeni - ogółem	Leczeni - 0-18 lat	Leczeni - 19-29 lat	Leczeni - 30-64 lat	Leczeni - od 65 lat
1	Zaburzenia psychiczne – bez uzależnień					
2	zaburzenia organiczne	190	0	3	57	130
3	schizofrenia	97	0	13	67	17
4	zaburzenia schizotypowe: schizoafektywne i urojeniowe (bez schizofrenii)	15	0	3	7	5
5	epizody afektywne	173	0	9	114	50
6	depresje nawracające i zaburzenia dwubiegunowe	70	0	1	35	34
7	inne zaburzenia nastroju (afektywne)	13	0	1	11	1
8	zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne	347	4	33	236	74
9	zespoły behawioralne związane z zaburzeniami odżywiania	3	0	2	1	0
10	inne zespoły behawioralne związane z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fizycznymi	2	0	1	0	1
11	zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych	9	0	4	5	0
12	upośledzenie umysłowe	91	0	27	56	8
13	całościowe zaburzenia rozwojowe	6	0	6	0	0
14	zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym	2	0	1	1	0
15	nieokreślone zaburzenia psychiczne	0	0	0	0	0
	Ogółem	1018	4	104	590	320
	W tym					
16	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi - mężczyźni	333	1	53	195	84
17	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi - osoby zamieszkałe na wsi	544	2	55	320	167

Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia

Do zadań Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia należy realizacja programów psychoterapii uzależnień i współuzależnienia, udzielanie indywidualnych świadczeń zapobiegawczo-leczniczych, rehabilitacyjnych osobom uzależnionym i członkom ich rodzin, prowadzenie działań konsultacyjno-edukacyjnych dla członków rodzin osób uzależnionych, wspieranie działalności placówek podstawowej opieki zdrowotnej w zakresie wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji oraz udzielanie w razie potrzeby konsultacji lekarzom, współpraca z placówkami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz z

grupami samopomocowymi, podejmowanie działań skierowanych do ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenie działalności profilaktycznej w zakresie uzależnień od alkoholu i środków psychoaktywnych. Świadczenia zdrowotne dla osób uzależnionych udzielane w Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia oparte są o kontrakt z NFZ. Poradnia pracuje zgodnie z harmonogramem pracy ustalonym w wyniku zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia umów na świadczenie usług ambulatoryjnych i zatwierdzonym przez Dyrektora. Poradnia współpracuje z lekarzami podstawowej opieki zdrowotnej oraz specjalistami innych poradni specjalistycznych. Badania w poradni przeprowadzane są w ustalonych terminach bez skierowania. Pilne konsultacje udzielane są niezwłocznie przez lekarza, psychologa i specjalistę psychoterapii uzależnień, a planowe po uprzednim ustaleniu terminu konsultacji. W poradni zatrudnieni są lekarze specjaliści, specjalista psychoterapii uzależnień, psycholog i pielęgniarka.

Dane za 2022 rok

Lp.	Wyszczególnienie	Leczeni - ogółem	Leczeni - 0-18 lat	Leczeni - 19-29 lat	Leczeni - 30-64 lat	Leczeni - od 65 lat
1	zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne	4	0	1	3	0
2	Ogółem	4	0	1	3	0
3	W tym					
4	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi - mężczyźni	0				
5	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi - osoby zamieszkałe na wsi	3	0	1	2	0
6	Zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu					
7	używanie szkodliwe	10	0	1	9	0
8	zespół uzależnienia	139	0	8	124	7
9	zespół amnestyczny	1	0	0	1	0
	Ogółem z zaburzeniami	150	0	9	134	7
	W tym					
10	Ogółem z zaburzeniami- mężczyźni	124	0	6	113	5

Dane za 2023 rok

Lp.	Wyszczególnienie	Leczeni - ogółem	Leczeni - 0-18 lat	Leczeni - 19-29 lat	Leczeni - 30-64 lat	Leczeni - od 65 lat
1	Zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne	5	0	1	4	0
2	Ogółem	5	0	1	4	0
3	W tym					
4	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi - mężczyźni	0	0	0	0	0
5	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi - osoby zamieszkałe na wsi	4	0	1	3	0
6	Zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu					
7	używanie szkodliwe	11	0	0	9	2
8	zespół uzależnienia	145	0	8	131	6
9	zespół amnestyczny	2	0	0	2	0
	Ogółem z zaburzeniami	158	0	8	142	8
	W tym					
10	Ogółem z zaburzeniami- mężczyźni	126	0	5	115	6

Dane za 2024 rok

Lp.	Wyszczególnienie	Leczeni - ogółem	Leczeni - 0-18 lat	Leczeni - 19-29 lat	Leczeni - 30-64 lat	Leczeni - od 65 lat
1	zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne	6	0	0	6	0
2	Ogółem	6	0	0	6	0
3	W tym					
4	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi - mężczyźni	1	0	0	1	0
5	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi - osoby zamieszkałe na wsi	5	0	0	5	0
6	Zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu					
7	używanie szkodliwe	8	0	2	5	1
8	zespół uzależnienia	145	0	7	127	11
9	zespół amnestyczny	1	0	0	0	1
	Ogółem z zaburzeniami	154	0	9	132	13
	W tym					
10	Ogółem z zaburzeniami- mężczyźni	127	0	8	107	12

Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia oferuje pomoc w zakresie takich zaburzeń jak:

1. Zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i pod postacią somatyczną
2. Zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu, tj. używanie szkodliwe, zespół uzależnienia oraz zespół amnestyczny

Największą grupę stanowią osoby z zespołem uzależnienia, a jej reprezentanci to zdecydowanie przedstawiciele wieku produkcyjnego, tj. od 30 do 64 lat. Są to pacjenci, którzy istotnie obciążają system opieki zdrowotnej, nie tylko psychiatrię, ale również oddziały chirurgiczne oraz internistyczne, ze względu na liczne powikłania poalkoholowe. Analogicznie, jest to grupa, która nierzadko przebywa na rentach będąc jednocześnie grupą niewspierającą polskiej gospodarki.

Zauważalna jest też tendencja spadkowa w ilości porad spowodowana problemem po stronie pacjentów (powroty do nałogu) co skutkuje nieprzewidywalnością zachowań, zrezygnowaniem lub nieobecnością na sesjach indywidualnych bez wcześniejszego poinformowania placówki, blokując wyznaczone terminy, co jednocześnie rzutuje na ilość udzielanych porad.

Chcąc wspierać pacjentów w kryzysie obecnie udzielane są porady indywidualne (możliwość umówienia terminu w wyznaczone dni do południa, po południ), lekarz psychiatra, psycholog, specjalista psychoterapii, prowadzone są sesje indywidualne psychoterapii pogłębionej dla osób po ukończonych podstawowych programach terapii w ośrodkach stacjonarnych. Obecnie nie są prowadzone zajęcia grupowe a ich wprowadzenie zwiększyłoby ofertę poradni a także ilość udzielanych porad. Dlatego też planujemy aplikować o zewnętrzne środki finansowe na przystosowanie pomieszczeń poradni do prowadzenia terapii grupowych.

Większy dostęp do psychoterapii indywidualnej, tj. większe limity od NFZ dla Poradni Psychologicznych oraz Poradni Zdrowia Psychicznego, a także psychoedukacja normalizująca korzystanie z psychoterapii jak również formy rozwoju, znacząco przyczyniłaby się do poprawy ogólnej kondycji psychofizycznej każdego człowieka. Większe limity od NFZ dla Poradni poprzez m.in. zwiększenie ilości godzin (dni) dałoby możliwość poszerzenia oferty psychoterapii uzależnień wraz z opracowaniem spójnego programu psychoterapii (podstawowej i pogłębionej) skierowanej dla osób podwyższonego ryzyka i uzależnionych oraz osób żyjących z osobą uzależnioną;

Jednym z kluczowych rozwiązań tej trudnej sytuacji byłaby psychoedukacja celem budowania coraz większej świadomości wśród społeczeństwa, że alkohol to Trucizna przez duże „T” i powoduje nieodwracalne szkody w organizmie i mózgu człowieka. Uzależnienie to choroba związana z emocjami, których nie potrafimy regulować w sposób zdrowy. Dlatego w kryzysie, słabsze psychicznie jednostki sięgają po substancje psychoaktywne celem dostarczenia sobie jak najszybciej uczucia ulgi.

2.3.2 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Rypinie

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Rypinie udziela dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. Udziela również rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, a także wspomaga przedszkola, szkoły i placówki w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Do zadań Poradni należy:

I. Diagnozowanie dzieci i młodzieży:

1. Diagnozowanie dzieci i młodzieży jest prowadzone w szczególności w celu określenia indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży, wyjaśnienia mechanizmów ich funkcjonowania w odniesieniu do zgłaszanego problemu oraz wskazania sposobu rozwiązania tego problemu.

2. W ramach diagnozowania Poradnia w szczególności:

- ✓ prowadzi badania psychologiczne, pedagogiczne i logopedyczne dzieci i młodzieży w celu rozpoznania ich problemów w środowisku rodzinnym, szkolnym i rówieśniczym,
- ✓ określa dysharmonie rozwojowe oraz zaburzenia o charakterze poznawczym, emocjonalno-społecznym i związane z nimi potrzeby, analizuje etiologię problemu,
- ✓ określa najlepiej rozwinięte sfery rozwojowe, mocne strony, w tym predyspozycje i uzdolnienia, jako podstawę do dalszej pracy z dzieckiem,
- ✓ ocenia predyspozycje w aspekcie wyboru kierunku kształcenia i zawodu,

3. Efektem diagnozowania dzieci i młodzieży jest w szczególności:

- ✓ wydanie opinii, w tym opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju,
- ✓ wydanie orzeczenia o potrzebie: kształcenia specjalnego, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania
- ✓ przedszkolnego lub indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży;
- ✓ objęcie dzieci i młodzieży oraz rodziców bezpośrednią pomocą
- ✓ psychologiczno-pedagogiczną;
- ✓ wspomaganie nauczycieli w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą oraz rodzicami.

II. Udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej:

1. Pomoc psychologiczno – pedagogiczna udzielana bezpośrednio dzieciom i młodzieży oraz rodzicom polega w szczególności na:

- ✓ udzielaniu wsparcia dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery zawodowej,
- ✓ prowadzeniu terapii dzieci i młodzieży oraz konsultacji dla rodziców i nauczycieli;
- ✓ udzielaniu pomocy rodzicom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży oraz w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych i wychowawczych.

2. Poradnia udziela pomocy w formie:

- ✓ indywidualnych zajęć terapeutycznych dla dzieci i młodzieży;
- ✓ grup wsparcia;
- ✓ prowadzenia mediacji;
- ✓ interwencji kryzysowej;
- ✓ porad i konsultacji;
- ✓ wykładów i prelekcji;
- ✓ działalności informacyjno – szkoleniowej.

III. Realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych:

1. Poradnia w zakresie działalności profilaktycznej realizuje zadania polegające na:

a) udzielaniu nauczycielom, wychowawcom grup wychowawczych lub specjalistom realizującym pomoc psychologiczno-pedagogiczną pomocy w:

- ✓ rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży, w tym w rozpoznawaniu ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się u uczniów klas I – III szkoły podstawowej,
- ✓ planowaniu i realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- ✓ rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień uczniów,

b) współpracy z przedszkolami, szkołami i placówkami w udzielaniu i organizowaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz opracowywaniu i realizowaniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych oraz indywidualnych programów zajęć rewalidacyjno-wychowawczych,

c) współpracy, na wniosek dyrektora przedszkola, szkoły lub placówki lub rodzica dziecka z niepełnosprawnością albo pełnoletniego ucznia z niepełnosprawnością, w określeniu niezbędnych do nauki warunków, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, w tym wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dziecka z niepełnosprawnością lub pełnoletniego ucznia z niepełnosprawnością,

- d) udzielaniu nauczycielom, wychowawcom grup wychowawczych lub specjalistom, pomocy w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych,
- e) podejmowaniu działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży,
- f) prowadzeniu edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli,
- g) udzielaniu, we współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli i bibliotekami pedagogicznymi, wsparcia merytorycznego nauczycielom, wychowawcom grup wychowawczych i specjalistom udzielającym pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

2. Zadania profilaktyczne realizowane są w szczególności w formie:

- a) porad i konsultacji,
- b) udziału w spotkaniach odpowiednio nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i specjalistów,
- c) udziału w zebraniach rad pedagogicznych,
- d) warsztatów,
- e) grup wsparcia,
- f) wykładów i prelekcji,
- g) prowadzenia mediacji,
- h) interwencji kryzysowej,
- i) działalności informacyjno – szkoleniowej,
- j) organizowania i prowadzenia sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i specjalistów, którzy w zorganizowany sposób współpracują ze sobą w celu doskonalenia swojej pracy, w szczególności poprzez wymianę doświadczeń.

IV. Organizowanie i prowadzenie wspomagania przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych:

1. Wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek polega na zaplanowaniu i przeprowadzeniu działań mających na celu poprawę jakości ich pracy w zakresie:

- a) wynikającym z kierunków realizacji przez kuratorów oświaty polityki oświatowej państwa, ustalanych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz wprowadzanych zmian w systemie oświaty,
- b) wymagań stawianych wobec przedszkoli, szkół i placówek, których wypełnianie jest sprawdzane przez organy sprawujące nadzór pedagogiczny,
- c) realizacji podstaw programowych,
- d) rozpoznawania potrzeb dzieci i młodzieży oraz indywidualizacji procesu nauczania i wychowania,
- e) analizy wyników i wniosków z nadzoru pedagogicznego,
- f) potrzeb zdiagnozowanych na podstawie analizy wyników i wniosków z nadzoru pedagogicznego
- g) innych potrzeb wskazanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę.

2. Wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek obejmuje:

- a) pomoc w diagnozowaniu potrzeb przedszkola, szkoły lub placówki,
- b) ustalenie sposobów działania prowadzących do zaspokojenia potrzeb przedszkola, szkoły lub placówki,
- c) zaplanowanie form wspomagania i ich realizację,
- d) wspólną ocenę efektów i opracowanie wniosków z realizacji zaplanowanych form wspomagania.

W oparciu o Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 2061) w poradniach działa Zespół Orzekający, który wydaje:

1. orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej wymagającej stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy, ze względu na:
 - niepełnosprawność intelektualną (w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym),
 - niepełnosprawność ruchową, w tym z afazją,
 - słabosłyszenie,
 - niesłyszenie,
 - słabowidzenie,
 - niewidzenie,
 - autyzm, w tym z zespołem Aspergera,
 - niepełnosprawność sprzężoną.
2. orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym i niedostosowanych społecznie.
3. orzeczenia o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dla dzieci, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola.
4. orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania dla dzieci i młodzieży, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły.
5. orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie w stopniu głębokim.
6. opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole, na mocy której dziecko jest objęte wczesnym wspomaganiem rozwoju w placówce prowadzącej wczesne wspomagania rozwoju.

Liczba wykonanych diagnoz przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Rypinie w latach 2022-2025:

Formy działalności	2022/23	2023/24	2024/25
Diagnozy psychologiczne	625	502	648
Diagnozy pedagogiczne	601	532	532
Diagnozy logopedyczne	61	70	175
RAZEM	1287	1104	1355

Orzeczenia	Rok szkolny		
	2022/23	2023/24	2024/25
Niesłyszący	0	0	0
Słabosłyszący	3	2	1
Niewidomy	0	1	0
Słabowidzący	4	2	3
Niepełnosprawność ruchowa, w tym z afazją	4	6	13
Upośledzanie umysłowe w stopniu lekkim	29	37	29
Upośledzanie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym	4	5	7
Autyzm, w tym z zespołem Asperger	31	41	51
Sprzężone niepełnosprawności	19	19	33
Orzeczenia uchylające	3	10	5
Zagrożenie niedostosowaniem społecznym	3	11	6
Niedostosowanie społeczne	0	0	0
Orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	3	0	0
O braku kształcenia specjalnego	0	0	0
Odmowne	0	0	0
Inne	0	0	4
Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka	32	46	34
RAZEM	135	180	186

Opinie w sprawie	2022/23	2023/24	2024/25
wcześniejszego przyjęcia dziecka do szkoły podstawowej	0	0	0
pozostawienia ucznia klasy I-III szkoły podstawowej na drugi rok w tej samej klasie	0	0	0
objęcia ucznia nauką w klasie terapeutycznej	0	0	0
dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb ucznia	152	92	129
zwolnienia ucznia z wadą słuchu lub z głęboką dysleksją rozwojową z nauki drugiego języka obcego	1	0	0
udzielenia zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki	0	0	0
przyjęcie ucznia szkoły podstawowej do oddziału przysposabiającego do pracy	0	0	0
przyjęcia do klasy I szkoły ponadpodstawowej kandydata z problemami zdrowotnymi, ograniczającymi możliwość wyboru kierunku kształcenia ze względu na stan zdrowia	0	0	0
przystąpienia ucznia do egzaminu zewnętrznego w warunkach i formie dostosowanych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych ucznia	14	13	23
objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną	59	46	71
gotowości szkolnej (odroczenie obowiązku szkolnego)	21	22	24
indywidualizowana ścieżka	34	21	30
zezwolenie na zatrudnienie młodocianego w celu nauki zawodu	36	11	3
inne (zarobkowe)	2	0	0
RAZEM	319	205	280

Ponadto w poradni organizowane były oraz organizowane cyklicznie są:

- szkolenia dla pracowników poradni i przedstawicieli szkół z terenu powiatu rypińskiego „Jak zapobiec samobójstwom” (prowadzący Franciszek Małecki-Trzaskoś).

- cykl spotkań grupy wsparcia dla psychologów i pedagogów szkolnych:

- ✓ Pierwsza pomoc w kryzysie emocjonalnym (przedstawienie zagadnienia, przykłady dobrych praktyk, materiały dla uczestników - m. in. opracowane przez zwjr.pl, NPZ i inne).
- ✓ Opracowanie wspólnie z pedagogami/psychologami szkolnymi Procedur interwencji kryzysowej w szkole.
- ✓ Psychoedukacja uczestników „Stres szkolny”.

- spotkania w ramach sieci współpracy z psychologami i pedagogami szkolnym,
- opracowano Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem, ulotek, plakatów. Szkolenie pracowników poradni, również w tematyce dziecka krzywdzonego – rozpoznawanie symptomów, interwencja,
- poradnia włącza się w organizację konferencji z okazji Powiatowych Dni Zdrowia Psychicznego (konferencja „Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży”, „Młode Głowy”- konferencja dotycząca budowania zdrowia psychicznego oraz wsparcia osób w kryzysie, konferencja pt.: „Jak zapobiegać samobójstwom?”).

2.3.3 Dom Pomocy Społecznej „Kombatant” w Ugoszczu

Dom Pomocy Społecznej „Kombatant” w Ugoszczu jest jednostką organizacyjną Powiatu Rypińskiego. Zezwolenie na prowadzenie Domu wydał Wojewoda Kujawsko - Pomorski z dniem 24 lipca 2008 roku – znak decyzji WPS.VI.SS.9013/23/2008. Organem prowadzącym jest Powiat Rypiński. Dom jest przeznaczony dla pobytu stałego 50 osób przewlekle somatycznie chorych. W Domu przebywają również osoby umieszczone w postanowienia Sądu gdzie u podstaw kierowania legła ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego. Przyczyną umieszczenia w tym trybie stał się fakt niesamodzielności przy jednoczesnym braku zdolności samostanowienia. Zarówno w roku 2022, 2023 i 2024 w Domu przebywały osoby, których stan zdrowia wymagał leczenia na poziomie zdrowia psychicznego. Typ Domu tj. przewlekle somatycznie chorzy nie przesądza o braku potrzeby korzystania z porad psychiatrów, psychologów, psychogeriatrów. Poziom zaburzeń i dysfunkcji somatycznych w przeważającej części wymaga uzupełnienia bądź wsparcia na poziomie zdrowia psychicznego.

Standardy określają wymogi minimalne w zakresie warunków bytowych jakie musi spełniać obiekt oraz zakres i sposób sprawowanej opieki opartej o indywidualny plan wspierania dla każdego Mieszkańca. Muszą one uwzględniać w szczególności prawa podmiotowe jednostki takie jak godne i intymne traktowanie, zapewnienie wolności osobistej i bezpieczeństwa oraz poczucie intymności, na miarę możliwości psychofizycznych mieszkańca. W Domu przebywa aktualnie dwie osoby ubezwłasnowolnione całkowicie i jedna osoba ubezwłasnowolniona częściowo. Ponadto w roku 2024 6 osób przyjętych zostało w trybie postanowienia Sądu. Liczby osób zarówno ubezwłasnowolnionych jak i przyjmowanych w trybie postanowienia Sądu w poszczególnych latach tj. 2022, 2023 i 2024 wyglądają podobnie.

Mieszkańcy podlegają okresowym badaniom stanu zdrowia psychicznego zgodnie z potrzebami wynikającymi ze stanów zdrowia i zaleceń lekarza POZ.

Podstawowym problemem w opiece nad Mieszkańcami Domu jest fakt:

- zbyt małej częstotliwości wizyt lekarskich specjalistycznych w dziedzinie psychiatria, psychogeriatria, psychologia kliniczna. Powodem powyższego jest zbyt mała ilość lekarzy specjalistów realizujących przedmiotowe leczenie,
- zbyt mała ilość ośrodków świadczących usługi medyczne w przedmiotowej sferze,

- zbyt niski poziom zasobów finansowych Mieszkańca i możliwość korzystania z usług funkcjonujących w sferze komercyjnej,
- ubogi rynek pracy i brak zasobów kadrowych DPS niezbędnych dla realizacji działań wspierających na poziomie zdrowia psychicznego

2.3.4 Środowiskowy Dom Samopomocy w Rypinie

Środowiskowy Dom Samopomocy jest jednostką organizacyjną Gminy Miasta Rypin. Jego zadaniem jest wsparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi czyli chorych psychicznie, niepełnosprawnych intelektualnie, ze spektrum autyzmu, niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, które mają poważne trudności w życiu codziennym, wymagają pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym. Ośrodek przeznaczony jest dla 45 uczestników.

Głównymi zadaniami Domu są: podtrzymanie i rozwijanie umiejętności uczestników, niezbędnych do możliwie jak najbardziej samodzielnego życia, zaspakajanie podstawowych potrzeb w zakresie usamodzielnienia i integracji społecznej.

Ośrodek zlokalizowany jest blisko centrum miasta, a mimo to w spokojnym miejscu, w bezpiecznej odległości od ulicy, co ułatwia bezpieczne przemieszczanie się uczestników. Budynek jest położony na ok. 60 arowej, zagospodarowanej rekreacyjnie działce. Budynek o powierzchni użytkowej 841,1m², parterowy, pozbawiony barier architektonicznych, od strony frontu wyposażony jest w podjazdy dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Budynek posiada pracownie terapeutyczne, bogato wyposażone w sprzęty i materiały do prowadzenia zajęć:

- pracownia rehabilitacyjna – terapia ruchowa,
- pracownia rękodzielnicza,
- pracownia kulinarna,
- pracownia multimedialna,
- pracownia pedagogiczna,
- pracownia plastyczna,
- pokój „wyciszeń”,
- jadalnia,
- pokoje do indywidualnego poradnictwa psychologicznego i socjalnego.

Teren przy domu sprzyja wypoczynkowi na świeżym powietrzu. Jest w pełni zagospodarowany, znajduje się na nim miejsce do biesiadowania, grill, altana ogrodowa ze stołami i ławami, mini boisko, ławki, huśtawka ogrodowa.

Część działki zagospodarowano na miejsce do hortiterapii, czyli formy rehabilitacji wspomagającej leczenie za pomocą ogrodu. Znajduje się tam ogródek warzywny i mini szklarnia.

Działalność

Środowiskowy Dom Samopomocy oferuje usługi opiekuńcze obejmujące: pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych oraz opiekę higieniczną. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności obejmujące:

- całokształt spraw zmierzających do rozwoju umiejętności wykonywania czynności życia codziennego takich jak: samodzielne jedzenie, samodzielne mycie się, przygotowywanie
- dokonywanie drobnych zakupów, kształtowanie samodzielności i zasad współżycia w środowisku poprzez nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów społecznych, aktywność i odpowiedzialność, motywowanie do funkcjonowania w oparciu o własne możliwości, komunikowanie się w grupie na zasadach otwartości, partnerstwa i wzajemności,
- rozwój indywidualnych uzdolnień i własnych zainteresowań,
- ćwiczenia indywidualne,
- zajęcia sportowe,
- udział w spotkaniach integracyjnych na terenie ośrodka, miasta i innych miast.

Środowiskowy Dom Samopomocy cyklicznie organizuje wojewódzki konkurs kulinarny, zawody sportowe, zajęcia rekreacyjne na świeżym powietrzu, turniej w boccie, turniej gier stolikowych, turniej wiedzy ogólnej itp. Organizujemy kilkudniowe wyjazdy turystyczne wyjscia do kina, muzeum, biblioteki, kiermasze prac uczestników.

Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzi następujące formy działalności:

- terapia zajęciowa obejmująca: zajęcia plastyczne, muzyczne, rękodzielnicze, zajęcia z pedagogiem, biblioterapia, hortiterapia, zajęcia komputerowe,
- treningi: higieniczno – kosmetyczny, budżetowy, kulinarny, umiejętności praktycznych, zachowań prozdrowotnych,
- rehabilitację ruchową,
- uczy umiejętnego spędzania czasu wolnego poprzez zainteresowanie lekturą czasopism i książek, a także wybranymi audycjami telewizyjnymi i radiowymi, filmami, udział w imprezach kulturalnych, sportowych, towarzyskich i klubowych,
- prowadzi poradnictwo socjalne dla opiekunów uczestników z wykorzystaniem oferty wyspecjalizowanych instytucji i umożliwiamy korzystanie z jednego posiłku w formie obiadu, przygotowanego przez uczestników w ramach treningu kulinarnego.

Oferta placówki ukierunkowana jest na:

- kształtowanie wobec uczestników właściwych postaw społecznych a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, przeciwdziałaniu ich dyskryminacji,
- ochronę godności osobistej i poczucia intymności,
- dbanie o bezpieczne i higieniczne warunki pobytu,
- zapewnienie opieki lekarsko – pielęgniarskiej,
- prowadzenie zajęć z zakresu terapii zajęciowej i terapii pracą,
- prowadzenie zajęć utrzymujących kondycję fizyczną uczestnika

2.3.5 Warsztaty Terapii Zajęciowej „Nadzieja” w Rypinie

Warsztat Terapii Zajęciowej „Nadzieja” w Rypinie jest placówką założoną przez Ligę Kobiet Polskich przy Kujawsko – Pomorskim Oddziale Wojewódzkim w Bydgoszczy. Działalność warsztatu skupia się przede wszystkim na realizacji zadań z rehabilitacji zawodowej i społecznej wynikających z obowiązujących przepisów.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Rypinie powstał 1 grudnia 2003 roku. Obiekt warsztatu umiejscowiony jest przy ulicy Strażackiej 1 w Rypinie.

W zajęciach udział bierze 35 osób z niepełnosprawnościami z powiatu rypińskiego. W warsztacie funkcjonuje siedem pracowni, tj.: kroju i szycia, plastyczno – rękodzielnicza, muzyczno – teatralna, gospodarstwa domowego, stolarsko – ogrodnicza, komputerowo – poligraficzna oraz ruchu i zdrowia. Warsztat jest placówką pobytu dziennego. WTZ funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 do 15.00.

Celem działania Warsztatu jest realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika, niezbędnych do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w społeczeństwie aż do zatrudnienia włącznie.

Warsztat Terapii Zajęciowej realizuje rehabilitację zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym i znacznym, w tym też osób z chorobą psychiczną jako chorobą współistniejącą lub głównym schorzeniem. Z pośród naszych podopiecznych z chorobą psychiczną kilkoro jest ubezwłasnowolnionych częściowo. Terapia ma na celu pracę nad usamodzielnieniem i samostanowieniem.

W ramach rehabilitacji zawodowej uczestnicy odbywają praktyki zawodowe. Prowadzone są także spotkania z doradcą zawodowym, liczne szkolenia. Kilku uczestników jest zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, jako poszukujący zatrudnienia.

W ramach rehabilitacji społecznej podopieczni WTZ uczestniczą w wycieczkach, zawodach sportowych, piknikach, konkursach, przeglądach artystycznych i innych imprezach integracyjnych. Prace wykonywane przez uczestników sprzedawane są na kiermaszach, środki pozyskane ze sprzedaży wykorzystywane są na cele integracyjne dla uczestników.

Pielęgniarka WTZ cały czas czuwa nad poprawą zdrowia psychicznego naszych uczestników poprzez:

- wizyty u lekarzy psychiatrów z osobami wykazującymi zaburzenia psychiczne;
- wizyty w poradni psychologicznej z osobami wykazującymi zaburzenia psychiczne;
- kontakt z Oddziałem psychiatrycznym w Lipnie i załatwianie formalności związanych z pobytami osób z zaburzeniami psychicznymi w placówkach zamkniętych;
- stałą podaż leków psychotropowych w WTZ;
- obserwację i stały kontakt z rodzinami osób zaburzonych psychicznie;
- rozmowy terapeutyczne, pogadanki medyczne, niwelowanie objawów oraz czynników psychogennych;
- pomoc w dostępie do wszelkiego rodzaju badań specjalistycznych i uczestniczenie w nich wraz z podopiecznymi.

W placówce terapia zajęciowa wzmocniana jest również wsparciem psychologicznym.

Terapia psychologiczna obejmuje między innymi:

- wsparcie w przeżywaniu żałoby w sytuacji kiedy zaistniały okoliczności;
- wsparcie w okresach nasilenia objawów chorobowych / choroby podstawowej;
- pracę nad rozpoznawaniem, nazywaniem oraz wyrażaniem przeżywanych stanów emocjonalnych;
- wsparcie psychologiczne przy rozładowywaniu napięć emocjonalnych i zachowań impulsywnych w sposób konstruktywny i akceptowalny społecznie;
- wsparcie w obliczu sytuacji stresujących, trudnych oraz przykrych;
- pomoc w rozwiązywaniu problemów i sytuacji konfliktowych;
- pracę nad rozwijaniem poczucia własnej wartości;
- rozwijaniu umiejętności interpersonalnych i budowaniu zdrowych relacji (uczestnik w grupie);
- treningi psychoedukacyjne i psychopoznawcze w tym trening funkcji poznawczych dla osób cierpiących na zaburzenia z kręgu depresji i schizofrenii;
- pracę mającą na celu podtrzymywanie zdobytych umiejętności i zdolności na określonym poziomie a także w miarę możliwości doskonalenie i rozwinięcie w/w;
- pracę psychologiczną polegającą na wzmacnianiu mocnych stron, w tym odwagi w usamodzielnianiu się przy jednoczesnym zwróceniu uwagi na realne, krytyczne spojrzenie na swoje możliwości i umiejętności;

Uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej „Nadzieja” w kolejnych latach

Uczestnicy /rok	2022	2023	2024	2025
Liczba uczestników ogółem:	30	30	35	35
- w tym kobiety	10	10	13	13
- w tym mężczyźni	20	20	22	22
Liczba uczestników ze względu na stopień niepełnosprawności ogółem:	30	30	35	35
- znaczny stopień niepełnosprawności	17	17	22	22
- w tym kobiety	7	7	9	9
- w tym mężczyźni	10	10	12	13
- umiarkowany stopień niepełnosprawności	13	13	14	13
- w tym kobiety	3	3	4	4
- w tym mężczyźni	10	10	10	9

Przyczyną niepełnosprawności uczestników Warsztatu są przede wszystkim uposledzenia umysłowe, choroby psychiczne oraz towarzyszące im często inne schodzenia.

2.3.6 Zespół Szkół nr 5 im. Ks. Jana Twardowskiego w Rypinie

Zespół Szkół nr 5 im. ks. Jana Twardowskiego w Rypinie jest placówką oświatową dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim w wieku od 3 do 24 lat. Głównym celem placówki jest zapewnienie jak najlepszych warunków do wszechstronnego rozwoju uczniów, na miarę ich potrzeb i możliwości. Dzieci i młodzież uczą się, wychowują, rozwijają swoje zainteresowania oraz zdobywają zawód. Głównym celem szkoły jest wychowanie ucznia:

- ✓ samodzielnego, aktywnego, potrafiącego dokonać wyboru właściwych wartości moralnych,
- ✓ dojrzałego do odpowiedzialnego pełnienia ról społecznych,
- ✓ samodzielnie funkcjonującego w środowisku i aktywnie uczestniczącym w życiu społecznym

W skład Zespołu Szkół nr 5 im. ks. Jana Twardowskiego w Rypinie wchodzi:

1. Szkoła Podstawowa z oddziałami przedszkolnymi
2. Branżowa Szkoła I stopnia
3. Szkoła Przysposabiająca do Pracy
4. Szkoła Muzyczna I stopnia

Jednostka	Stopień niepełnospraw. intelektualnej			Niepełn. ruchowa	Autyzm	Niepełnosp. Sprzężona
	Lekki	Umiarkowany/ znaczny	Głęboki			
Przedszkole	1	2	-	5	16	4
Szkoła Podstawowa	34	11	2	1	19	24
Branżowa Szkoła I stopnia	13	-	-	1	1	5
Szkoła Przysposabiająca do Pracy	-	10	-	-	-	19
Razem	48	23	2	7	36	52

Zespół Szkół nr 5 im. ks. Jana Twardowskiego w Rypinie realizuje następujące zajęcia specjalistyczne:

- 1) logopedia, neurologopedia, w tym komunikacja AAC;
- 2) zajęcia rewalidacyjne;
- 3) zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne;
- 4) integracja sensoryczna;
- 5) zajęcia z surdopedagogiem i tyflopodagogiem;
- 6) muzykoterapia;
- 7) EEG Biofeedback;

- 8) zajęcia z psychologiem i pedagogiem;
- 9) wczesne wspomaganie rozwoju dziecka
- 10) zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim

Nauczyciele pracują różnymi metodami zgodnie z kwalifikacjami zdobytymi w różnych formach doskonalących.

Ponadto uczniowie mogą korzystać z indywidualnych spotkań z psychologiem lub pedagogiem szkolnym. Forma zajęć uzależniona jest od potrzeb młodego człowieka, bądź osoby dorosłej zgłaszającej problem. Głównym celem zajęć jest kształtowanie zachowań i stylu życia korzystnego dla zdrowia psychicznego uczniów, a także umiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych, zagrażających ich zdrowiu psychicznemu. Ze względu na dobro dzieci, kształtowana jest ich świadomość zdrowotna oraz nawyki dbania o zdrowie w codziennych sytuacjach w szkole i w domu, przy współpracy z rodzicami bądź też opiekunami.

Na wsparcie i pomoc mogą również liczyć rodzice. W szkole organizowane są spotkania Grupy Wsparcia, dzięki którym rodzice czują się zrozumiani i nie są osamotnieni w swoich działaniach. Uczestnicy dzielą się informacjami o codziennych wyzwaniach, sposobach radzenia z występującymi problemami, a także o dostępnych zasobach, programach wsparcia i fundacjach. Przy szkole działa Stowarzyszenie Rodziców Pomocna Piątka.

Dla poprawy sytuacji placówki w zakresie ochrony zdrowia psychicznego warto byłoby przeznaczyć wsparcie finansowe na realizację warsztatów, programów profilaktycznych oraz zapraszania specjalistów na spotkania z rodzicami.

Największym problem z jakim borykają się rodzice naszych uczniów są bardzo długie terminy do lekarzy psychiatrów i odległość jaką muszą pokonywać, gdyż brak jest psychiatry dziecięcego w Rypinie.

2.3.7 Dom Dziecka im. Janusza Korczaka w Rypinie i Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Typu Specjalistyczno-Terapeutycznego w Rypinie

Na terenie Powiatu Rypińskiego istnieją dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze: typu socjalizacyjnego oraz specjalistyczno-terapeutycznego.

Dom Dziecka im. Janusza Korczaka w Rypinie jest placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego. Działa od 29 sierpnia 1962 roku. Placówka jest powołana do realizacji zadań własnych powiatu w zakresie zapewnienia całodobowej opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej. Przeznaczona jest dla 14 wychowanków powyżej 10 roku życia. W placówce oprócz wychowawców jest zatrudniony pedagog i psycholog. Z dziećmi prowadzone są zajęcia wychowawcze, korekcyjno-kompensacyjne oraz terapia psychologiczna. Nastoletni wychowankowie mogą korzystać też ze wsparcia psychoterapeuty. W 2022 r. i w 2023 r. dzieci nie korzystały z psychoterapii, zaś w 2024 r. skorzystało z tej formy wsparcia 5 dzieci a w 2025 r. 6 dzieci. Natomiast dzieci chore w zakresie

zdrowia psychicznego korzystają z konsultacji psychiatry dziecięcego. W 2022 r. wychowankowie nie korzystali z pomocy psychiatry, zaś w 2023 r. z tej formy wsparcia korzystał 1 wychowanek, w 2024 r. 3 wychowanków a w 2025 r. 6 dzieci. Ilość wychowanków zdiagnozowanych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych w zakresie potrzeby kształcenia specjalnego przedstawia się następująco: 2022 r. – 1, 2023 r. – 0, 2024 r. – 0, 2025 r. – 2. Ilość wychowanków posiadających orzeczenia o niepełnosprawności w latach 2022 r. – 2025 r. przedstawia się następująco: w 2022 r. - 1 dziecko, 2023 r. - 0, w 2024 r. - 0 i w 2025 r. – 2 dzieci.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Typu Specjalistyczno-Terapeutycznego w Rypinie działa od 1 kwietnia 2021 roku. Jest przeznaczona dla 14 wychowanków powyżej 10 roku życia. Placówka sprawuje opiekę całodobową nad dziećmi o indywidualnych potrzebach, w szczególności:

- legitymującymi się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności,
- wymagającymi stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii,
- wymagającymi wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.

Placówka typu specjalistyczno-terapeutycznego zapewnia dzieciom zajęcia wychowawcze, korekcyjno-kompensacyjne, rewalidacyjne, socjoterapeutyczne, logopedyczne, fizjoterapeutyczne oraz zajęcia z integracji sensorycznej a także terapię psychologiczną. W placówce oprócz wychowawców zatrudnieni są: pedagog, oligofrenopedagog, psycholog, socjoterapeuta, logopeda i fizjoterapeuta. Nastoletni wychowankowie mogą też uczęszczać na psychoterapię. W 2022 roku z psychoterapii korzystało 5 wychowanków, w 2023 – 2, w 2024 – 2, w 2025 – 4. Zaś dzieci z problemami w zakresie zdrowia psychicznego mogą korzystać z konsultacji psychiatry dziecięcego. W 2022 roku leczyło się 8 dzieci, w 2023 – 9, w 2024 – 12, w 2025 – 11. Ilość wychowanków zdiagnozowanych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych w zakresie potrzeby kształcenia specjalnego przedstawia się następująco: w roku 2022 było 9 dzieci, w 2023 – 9, w 2024 – 7, w 2025 – 11 dzieci. Ilość dzieci z orzeczeniami o niepełnosprawności w latach 2022 – 2025 wynosi: w 2022 r. - 10, w 2023 r. - 10, w 2024 r. - 7 i w 2025 r. – 9 dzieci.

Podsumowując, można zauważyć tendencję wzrostową w placówkach opiekuńczo-wychowawczych jeśli chodzi o konieczność korzystania dzieci i młodzieży ze wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego.

2.3.8 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie to samodzielna jednostka budżetowa Powiatu Rypińskiego, realizująca zadania z zakresu pomocy społecznej, pieczy zastępczej oraz wsparcia osób z niepełnosprawnościami.

W strukturze PCPR funkcjonują m.in.:

- Zespół ds. rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, pomocy społecznej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- Zespół ds. rehabilitacji osób niepełnosprawnych,
- Dział finansowy (główny księgowy).

Centrum realizuje swoje działania na podstawie kluczowych ustaw, w szczególności:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Główne obszary działalności PCPR w Rypinie

1. Pomoc społeczna

PCPR udziela wsparcia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych, prowadząc działania na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

W szczególności Centrum:

- realizuje powiatową strategię rozwiązywania problemów społecznych,
- prowadzi specjalistyczne poradnictwo (socjalne, rodzinne, psychologiczne),
- udziela pomocy finansowej, m.in. osobom usamodzielniającym się,
- wspiera osoby mające trudności w integracji społecznej,
- informuje o dostępnych formach wsparcia i przysługujących uprawnieniach,
- tworzy programy pomocowe odpowiadające na potrzeby mieszkańców powiatu.

2. Piecza zastępcza

PCPR pełni kluczową rolę w organizacji i wspieraniu systemu pieczy zastępczej. W ramach tych działań Centrum:

- organizuje i kwalifikuje kandydatów na rodziny zastępcze,
- wspiera i koordynuje pracę istniejących rodzin zastępczych,
- wypłaca świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci,
- prowadzi szkolenia i konsultacje psychologiczne dla kandydatów i opiekunów,
- realizuje program rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu,
- wydaje skierowania dzieci do rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Zdrowie psychiczne dzieci w pieczy zastępczej — jedno z najważniejszych wyzwań. W ostatnich latach PCPR szczególną uwagę kieruje na kondycję psychiczną dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. Większość z nich trafia tam po doświadczeniach zaniedbania, przemocy, życia w chaosie lub braku stabilności, co pozostawia głęboki ślad w ich emocjach i zachowaniu.

Oddzielenie od rodziny biologicznej, mimo że często konieczne, stanowi dla dziecka silne przeżycie stresowe. Towarzyszy mu poczucie utraty, zagubienia i niepewności. U wielu dzieci mogą pojawiać się objawy lękowe, nadmierna impulsywność, trudności ze snem, problemy adaptacyjne czy zaburzenia koncentracji.

Badania i praktyka pokazują, że dzieci w pieczy zastępczej są szczególnie narażone na:

- zaburzenia lękowe i depresyjne,
- agresję i impulsywność,

- zaburzenia przywiązania,
- objawy traumy,
- problemy w budowaniu relacji.

Brak stabilizacji – częste zmiany rodzin lub placówek – dodatkowo utrudnia proces zdrowienia i odbudowy poczucia bezpieczeństwa. Jednocześnie dostęp do diagnozy i terapii bywa ograniczony. Dlatego tak ważne jest zapewnienie dzieciom opieki psychologicznej, a także wspieranie rodzin zastępczych w codziennych, trudnych sytuacjach wychowawczych.

Dzieci potrzebują przede wszystkim stabilności, zrozumienia i bezpiecznych relacji. Dzięki odpowiedniemu wsparciu wiele z nich ma szansę odbudować poczucie wartości i rozwijać się w sposób harmonijny.

Projekt „Rodzina w Centrum”

W 2016 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie przystąpiło do realizacji projektu „Rodzina w Centrum”, współfinansowanego ze środków programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021–2027.

W ramach projektu rodziny zastępcze, dzieci przebywające w pieczy oraz rodzice biologiczni mogą bezpłatnie korzystać z szerokiej oferty specjalistycznego wsparcia, w tym:

- usług psychologicznych i psychiatrycznych,
- mediacji rodzinnych,
- warsztatów i zajęć rozwojowych,
- konsultacji pedagogicznych i terapeutycznych.

3. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami

PCPR prowadzi szeroki zakres działań na rzecz osób niepełnosprawnych, obejmujący:

- rehabilitację społeczną i zawodową,
- likwidację barier architektonicznych, komunikacyjnych i technicznych,
- dofinansowania do sprzętu ortopedycznego, rehabilitacyjnego, turnusów rehabilitacyjnych, środków pomocniczych,
- dofinansowanie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej,
- realizację programów PFRON, takich jak: *Aktywny Samorząd*, *Wyrównywanie Różnic Między Regionami*, *Dostępne Mieszkanie*, *Mieszkanie dla Absolwenta*.

2.3.9 Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Zadaniem Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności jest wydawania orzeczeń dotyczących stopnia niepełnosprawności oraz wskazań do ulg i uprawnień dla osób niepełnosprawnych. Działalność zespołu jest kluczowa dla osób, które starają się o różnego rodzaju wsparcie, uprawnienia i świadczenia związane z niepełnosprawnością.

Wyciąg z danych statystycznych Powiatowego Zespołu DS. Orzekania o Niepełnosprawności w Rypinie uwzględniający dane z wydawanych orzeczeń w badaniu poza rentowym (kompetencje Powiatów).

Wartości nie uwzględniają osób orzekanych w badaniach rentowych przez KRUS, ZUS oraz MSWiA i MON.

W poniższych tabelach uwzględniono osoby orzekane z określeniem symbolu niepełnosprawności według poniższej legendy:

01-U upośledzenie umysłowe

02-P zaburzenia psychiczne

06-E epilepsja

10-N zaburzenia neurologiczne

12-C zaburzenia całościowe (autyzm i zaburzenia ze spektrum autyzmu)

Stan zdrowia osób posiadających wyżej wskazane przyczyny niepełnosprawności generuje potrzebę korzystania z usług specjalistów w dziedzinie ochrony zdrowia psychicznego tj. psycholog, psychiatra, psychogeriatra, neurolog, psychoterapeuta, interwent kryzysowy, psychotraumatolog.

Orzeczenia o niepełnosprawności (osoby do 16. roku życia) z uwzględnieniem symbolu niepełnosprawności, wieku oraz płci orzekanych osób w kolejnych latach

2022 r.

Lp.	Symbol przyczyny niepełnosprawności	Liczba orzeczeń z danym symbolem niepełnosprawności					
		razem	Według wieku			Według płci	
			Do 3 lat	4-7 lat	8-16 lat	kobiety	mężczyźni
1.	01-U	14	1	2	11	3	11
2.	02-P	22	1	4	17	6	16
3.	06-E	10	0	1	9	3	7
4.	10-N	14	4	4	6	6	8
5.	12-C	46	11	14	21	7	39

2023 r.

Lp.	Symbol przyczyny niepełnosprawności	Liczba orzeczeń z danym symbolem niepełnosprawności					
		razem	Według wieku			Według płci	
			Do 3 lat	4-7 lat	8-16 lat	kobiety	mężczyźni
1.	01-U	22	2	4	16	10	12
2.	02-P	23	1	2	20	8	15
3.	06-E	4	0	0	4	1	3
4.	10-N	18	0	6	12	10	8
5.	12-C	62	11	17	34	17	45

2024 r.

Lp.	Symbol przyczyny niepełnosprawności	Liczba orzeczeń z danym symbolem niepełnosprawności					
		razem	Według wieku			Według płci	
			Do 3 lat	4-7 lat	8-16 lat	kobiety	mężczyźni
1.	01-U	20	1	4	15	5	15
2.	02-P	19	0	7	12	4	15
3.	06-E	7	0	2	5	2	5
4.	10-N	13	3	5	5	2	11
5.	12-C	66	11	26	29	13	53

Orzeczenia o niepełnosprawności (osoby powyżej 16. roku życia) z uwzględnieniem symbolu niepełnosprawności, wieku oraz płci orzekanych osób w kolejnych latach

2022 r.

Lp.	Symbol przyczyny niepełnosprawności	Liczba orzeczeń z danym symbolem niepełnosprawności											
		Według stopnia niepełnosprawności				Według wieku				Według płci		Według zatrudnienia	
		razem	znaczny	umiarkowany	lekki	16-25	26-40	41-59	60+	K	M	pracujący	niepracujący
1.	01-U	34	13	17	4	12	15	4	3	14	20	0	34
2.	02-P	118	39	61	18	17	20	38	43	77	41	11	107
3.	06-E	24	7	16	1	9	8	4	3	9	15	1	23
4.	10-N	310	114	160	36	10	21	108	171	162	148	49	261
5.	12-C	9	4	5	0	8	0	1	0	4	5	0	9

2023

Lp.	Symbol przyczyny niepełnosprawności	Liczba orzeczeń z danym symbolem niepełnosprawności											
		Według stopnia niepełnosprawności				Według wieku				Według płaci		Według zatrudnienia	
		razem	znaczny	umiarkowany	lekki	16-25	26-40	41-59	60+	K	M	pracujący	niepracujący
1.	01-U	49	13	33	3	30	14	5	0	12	37	2	47
2.	02-P	139	44	68	27	26	27	49	37	79	60	7	132
3.	06-E	24	6	17	1	6	9	7	0	6	18	2	22
4.	10-N	337	153	147	37	15	23	124	175	178	159	62	275
5.	12-C	13	10	3	0	13	0	0	0	1	12	0	13

2024

Lp.	Symbol przyczyny niepełnosprawności	Liczba orzeczeń z danym symbolem niepełnosprawności											
		Według stopnia niepełnosprawności				Według wieku				Według płaci		Według zatrudnienia	
		razem	znaczny	umiarkowany	lekki	16-25	26-40	41-59	60+	K	M	pracujący	niepracujący
1.	01-U	41	17	22	2	19	14	3	5	16	25	2	39
2.	02-P	162	77	66	19	18	22	36	86	108	54	12	150
3.	06-E	25	5	19	1	7	10	5	3	9	16	5	20
4.	10-N	445	171	244	30	9	29	148	259	240	205	68	377
5.	12-C	15	8	6	1	14	1	0	0	3	12	0	15

2.3.10 Gminne ośrodki pomocy społecznej w Powiecie Rypińskim

Ośrodki pomocy społecznej (OPS) to instytucje publiczne działające na poziomie gminy, które są odpowiedzialne za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej. Ich głównym celem jest wspieranie osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, które nie są w stanie samodzielnie sobie poradzić z problemami. Ośrodki te świadczą różnorodne formy pomocy, zarówno finansowej, jak i niefinansowej, dostosowane do indywidualnych potrzeb podopiecznych.

Główne zadania ośrodków pomocy społecznej obejmują:

- 1) świadczenia pieniężne - takie jak zasiłki stałe, okresowe i celowe, które mają na celu zapewnienie podstawowych środków do życia;
- 2) świadczenia rzeczowe - np. żywność, odzież, opał, czy pomoc w postaci usług;
- 3) poradnictwo i terapia - wsparcie psychologiczne, prawne i zawodowe, mające na celu pomoc w rozwiązywaniu problemów życiowych i zawodowych;
- 4) usługi opiekuńcze - dla osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych, które potrzebują pomocy w codziennym funkcjonowaniu;
- 5) wsparcie w integracji społecznej - programy i działania mające na celu aktywizację zawodową i społeczną osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 6) praca socjalna - indywidualna praca z podopiecznymi, mająca na celu poprawę ich sytuacji życiowej poprzez działania o charakterze wychowawczym, terapeutycznym czy interwencyjnym.

OPS współpracują również z innymi instytucjami i organizacjami, takimi jak urząd pracy, organizacje pozarządowe, placówki edukacyjne i zdrowotne, w celu zapewnienia kompleksowej pomocy i wsparcia dla osób potrzebujących. W powiecie rypińskim wsparcie socjalne świadczy sześć ośrodków.

W każdej gminie działają także gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych oraz zespoły interdyscyplinarne, których zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą oraz rozpowszechnianie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Celem powołania Zespołu Interdyscyplinarnego jest szybsze i skuteczniejsze podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa, wstrzymanie zjawiska przemocy w rodzinie a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb (w tym realizacja procedury Niebieskiej Karty).

Podstawowym celem działania Zespołu Interdyscyplinarnego jest koordynacja działań w celu skutecznego rozwiązywania problemów określonych rodzin. Koordynacja ta łączy w sobie konieczność przepływu informacji między instytucjami mogącymi zapewnić pomoc, wypracowanie modelu pomocy dostosowanej do problemów danej rodziny oraz najbardziej efektywne, realne udzielanie pomocy.

2.3.11 Powiatowy Urząd Pracy w Rypinie

Powiatowy Urząd Pracy w Rypinie jest jednostką organizacyjną Powiatu Rypińskiego, wchodzącą w skład powiatowej administracji zespolonej. Od 1 czerwca 2025 r. Urząd realizuje zadania określone w nowej ustawie o rynku pracy i służbach zatrudnienia oraz na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Jednym z kluczowych obszarów działalności Urzędu jest wspieranie osób z niepełnosprawnościami, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi, w podejmowaniu aktywności zawodowej i społecznej. Zdrowie psychiczne stanowi istotny element jakości życia, a osoby zmagające się z zaburzeniami psychicznymi często napotykają na trudności wynikające ze stereotypów i ograniczeń w codziennym funkcjonowaniu. Choroba może prowadzić do utraty zatrudnienia lub przerwania edukacji, co skutkuje pogłębieniem problemów społecznych i ekonomicznych. Zatrudnienie odgrywa zatem kluczową rolę w procesie odzyskiwania samodzielności, niezależności i integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami.

1. Osoby z niepełnosprawnościami na lokalnym rynku pracy

Powiatowy Urząd Pracy w Rypinie prowadzi ewidencję zarejestrowanych bezrobotnych oraz poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu z niepełnosprawnościami.

Liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy z niepełnosprawnościami w latach 2022–2024

Rok	Liczba osób z niepełnosprawnością	
	Bezrobotni	Poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu
2022	77	14
2023	88	15
2024	63	12

Na koniec 2024 roku w ewidencji PUP znajdowało się 1 465 osób bezrobotnych, w tym 63 osoby z niepełnosprawnościami, co stanowiło 4,3% ogółu zarejestrowanych. Zarejestrowanych było także 32 poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu, w tym 12 osób z niepełnosprawnościami (37,5% tej grupy). W porównaniu z latami 2022–2023 odnotowano spadek liczby osób bezrobotnych z orzeczoną stopniem niepełnosprawności, co może świadczyć o skuteczniejszej aktywizacji zawodowej oraz poprawie sytuacji na lokalnym rynku pracy.

2. Struktura osób z niepełnosprawnościami według rodzaju niepełnosprawności

Struktura osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w PUP w latach 2022–2024

Przyczyna niepełnosprawności	Liczba osób					
	Bezrobotni			Poszukujący pracy		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Upośledzenie umysłowe	1	2	1	2	3	4
Choroby psychiczne	10	18	14	4	3	2
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	7	7	7	1	1	1
Całościowe zaburzenia rozwojowe	0	0	0	0	0	0
Choroby narządu wzroku	4	1	1	2	1	1
Upośledzenie narządu ruchu	14	14	16	2	1	1
Epilepsja	4	2	0	0	1	1
Choroby układu oddechowego i układu krążenia	5	5	3	0	0	0
Choroby układu pokarmowego	1	2	1	0	0	0
Choroby układu moczowo-płciowego	0	1	2	0	0	0
Choroby neurologiczne	23	24	14	2	2	2
- inne	7	10	3	1	3	0
-nieustalony	1	2	1	0	0	0

Dominującymi przyczynami niepełnosprawności wśród osób zarejestrowanych w PUP w Rypinie w latach 2022–2024 były:

- choroby neurologiczne,
- upośledzenie narządu ruchu,
- choroby psychiczne.

Wskazane grupy stanowią największe wyzwanie w zakresie aktywizacji zawodowej, z uwagi na specyfikę schorzeń oraz konieczność dostosowania warunków pracy.

3. Współpraca z pracodawcami i działania informacyjne

W ramach kampanii szkoleniowo-informacyjnej promującej zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi, PUP w Rypinie udostępnia pracodawcom informacje dotyczące możliwości i korzyści wynikających z zatrudniania takich osób. Informacje te są dostępne w siedzibie Urzędu oraz na stronie internetowej w zakładce „Dla pracodawców i przedsiębiorców”, w sekcji „Zatrudnianie niepełnosprawnych”.

Ponadto Urząd upowszechnia materiały promocyjne, w tym „Przewodnik informujący o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Powiecie Rypińskim”.

Osoby z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności są na bieżąco informowane o aktualnych formach wsparcia i możliwościach aktywizacji zawodowej.

Zgłoszone oferty pracy dla osób z orzeczeniem o niepełnosprawności

rok	2022	2023	2024
liczba ofert pracy dla osób niepełnosprawnych zgłoszona przez pracodawców	24	14	19

W latach 2022–2024 do Urzędu wpłynęła ograniczona liczba ofert pracy skierowanych bezpośrednio do osób z niepełnosprawnościami. Należy jednak podkreślić, że osoby te mogą również aplikować na oferty z otwartego rynku pracy – w tym na staże, prace subsydiowane czy prace społecznie użyteczne, jeśli nie mają przeciwwskazań zdrowotnych.

4. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami

Powiatowy Urząd Pracy w Rypinie realizuje szereg działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami, finansowanych ze środków Funduszu Pracy, środków europejskich oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi

Formy wsparcia	Liczba osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi					
	2022		2023		2024	
1. <u>Aktywizacja zawodowa</u>						
w ramach ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	4	1	5	1	4	2
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	0	0	1	0	0	0
- staże	4	1	4	1	4	2
2. <u>Aktywizacja zawodowa</u>						
w ramach ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	25	6	28	10	28	13
- prace interwencyjne	1	0	2	1	5	2
- roboty publiczne	6	2	8	4	6	4
- prace społecznie użyteczne	8	2	8	4	9	5
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	0	0	3	0	0	0
- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	0	0	1	0	0	0
- staże	9	2	6	1	8	2
- szkolenie	1	0	0	0	0	0
RAZEM (pkt 1 i 2)	29	7	33	11	32	15

Łącznie w latach 2022–2024 różnymi formami wsparcia objęto 94 osoby z niepełnosprawnościami, w tym 33 osoby z zaburzeniami psychicznymi. Najczęściej stosowane formy wsparcia obejmowały:

- staże zawodowe,
- prace społecznie użyteczne,
- roboty publiczne,
- prace interwencyjne.

W 2024 roku zauważalny był wzrost udziału osób z zaburzeniami psychicznymi w programach aktywizacyjnych, co wskazuje na rosnącą skuteczność działań pracowników PUP.

5. Dostosowanie obsługi i wsparcia do potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Rekrutacja do poszczególnych programów odbywa się z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i barier uczestników. Czas obsługi każdej osoby z niepełnosprawnością jest dostosowany do jej sytuacji, rodzaju oraz stopnia niepełnosprawności.

Podczas rekrutacji pracownicy PUP udzielają pomocy w wypełnianiu dokumentów, informują o zasadzie równości szans, niedyskryminacji oraz dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Siedziba urzędu przystosowana jest w miarę możliwości do potrzeb osób z niepełnosprawnością (podjazd dla wózków, miejsce parkingowe, pomieszczenie do obsługi oraz przystosowana toaleta). Strona internetowa PUP została opracowana w wersji dostępnej dla osób niedowidzących i niedosłyszących. Na parterze budynku funkcjonuje infokiosk przystosowany dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, a podczas obsługi osób niedosłyszących pracownicy korzystają z pętli indukcyjnej.

6. Poradnictwo zawodowe

Doradcy zawodowi PUP stosują indywidualne podejście do każdej osoby z niepełnosprawnością, diagnozując jej mocne strony, potrzeby oraz bariery w zatrudnieniu. W pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi szczególny nacisk kładzie się na empatię, cierpliwość i elastyczność. Spotkania prowadzone są w spokojnej atmosferze, z poszanowaniem tempa i możliwości uczestnika.

Celem poradnictwa zawodowego jest nie tylko wsparcie w znalezieniu zatrudnienia, ale również wzmocnienie wiary we własne możliwości, rozwój kompetencji społecznych i zawodowych.

W latach 2022–2024 z usług poradnictwa zawodowego skorzystało 49 osób z niepełnosprawnościami, w tym 14 osób z zaburzeniami psychicznymi.

7. Podsumowanie i wnioski

Analiza danych z lat 2022–2024 wskazuje na stopniową poprawę sytuacji osób z niepełnosprawnościami na lokalnym rynku pracy. W szczególności zauważalny jest:

- spadek liczby osób bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności będących w ewidencji PUP,
- zwiększenie liczby uczestników w programach aktywizacyjnych,
- rozwój działań informacyjnych i promocyjnych,
- rosnąca dostępność usług PUP dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Pomimo pozytywnych tendencji, konieczne jest zwiększanie liczby ofert pracy dostosowanych do potrzeb tej grupy, która jest w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Powiatowy Urząd Pracy ma za zadanie dalsze wspieranie pracodawców w zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi.

Urząd będzie kontynuował działania na rzecz integracji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami, dążąc do zapewnienia im równych szans na rynku pracy i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

3. Analiza SWOT

Analiza dostępności do świadczeń, leczenia, opieki oraz potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi jest kluczowa dla zrozumienia i poprawy systemu opieki zdrowotnej w tej dziedzinie. Poniżej znajduje się szczegółowa analiza, oparta na modelu SWOT, która może pomóc w identyfikacji mocnych stron, słabych stron, szans i zagrożeń związanych z dostępem do świadczeń i leczenia dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie powiatu rypińskiego:

Mocne Strony	Słabe strony
✓ specjalistyczne placówki funkcjonujące na terenie powiatu rypińskiego oferujące kompleksową opiekę (wymienione w rozdziale 2); ✓ programy wsparcia: programy i inicjatywy samorządowe i rządowe mające na celu poprawę zdrowia psychicznego; ✓ wzrost świadomości społecznej: rosnąca świadomość społeczna na temat problemów zdrowia psychicznego, co sprzyja redukcji stygmatyzacji i zachęca do szukania pomocy; ✓ funkcjonowanie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnością; ✓ tworzenie grup samopomocowych; - dostęp do leków: lepsza dostępność do nowoczesnych leków psychiatrycznych.	✓ niedobór specjalistów: brak odpowiedniej liczby psychiatrów, psychologów i terapeutów, co wydłuża czas oczekiwania na pomoc; ✓ utrudniony dostęp do specjalistów; ✓ brak lub niewielki poziom wsparcia osób pracujących zagrożonych stresem, rywalizacją i wypaleniem zawodowym; ✓ niedofinansowanie: niewystarczające finansowanie systemu opieki psychiatrycznej, co wpływa na jakość i dostępność usług; ✓ brak zintegrowanej opieki: słaba koordynacja między różnymi poziomami opieki zdrowotnej (podstawowa opieka zdrowotna, specjalistyczna opieka psychiatryczna, usługi socjalne); ✓ stygmatyzacja: mimo rosnącej świadomości, stygmatyzacja osób z zaburzeniami psychicznymi nadal jest znaczącym problemem, co może zniechęcać do szukania pomocy.
Szanse	Zagrożenia
✓ rozwój technologii telemedycznych: wykorzystanie telemedycyny do poprawy dostępu do usług psychiatrycznych, zwłaszcza w obszarach wiejskich i słabo zurbanizowanych; ✓ zwiększone finansowanie: możliwość pozyskania dodatkowych funduszy z budżetu państwa, funduszy unijnych lub organizacji pozarządowych na rozwój infrastruktury i usług psychiatrycznych; ✓ kampanie edukacyjne: intensyfikacja działań edukacyjnych skierowanych do społeczeństwa w celu zmniejszenia stygmatyzacji i poprawy zrozumienia problemów zdrowia psychicznego; ✓ projektowanie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych, którzy nie przejawiają zaburzeń zdrowia psychicznego jako wsparcie zdrowego stylu życia; ✓ współpraca międzynarodowa: wykorzystanie doświadczeń i najlepszych praktyk z innych krajów w celu poprawy krajowego systemu opieki psychiatrycznej.	✓ rosnące zapotrzebowanie: wzrost liczby osób potrzebujących pomocy psychiatrycznej może przewyższyć możliwości systemu opieki zdrowotnej; ✓ brak stabilności finansowej: ewentualne cięcia budżetowe mogą negatywnie wpłynąć na dostępność i jakość usług psychiatrycznych; ✓ problemy systemowe: biurokracja i skomplikowane procedury mogą utrudniać szybkie i efektywne udzielanie pomocy; ✓ pandemia i kryzysy: sytuacje kryzysowe, takie jak pandemia, mogą dodatkowo obciążyć system opieki zdrowotnej, ograniczając dostępność usług psychiatrycznych; ✓ nowe formy uzależnień związane z cyberprzestrzenią, grami komputerowymi, telefonią komputerową; ✓ rozwój cywilizacyjny: wzrost liczby osób z zaburzeniami psychicznymi wynikający z bezrobocia, ubóstwa, przemocy, alkoholu i innych używek, uzależnień cyfrowych.

4. Cele programu wraz z harmonogramem zadań

Cel główny, jak i cele szczegółowe Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2025-2030 zostały określone w art. 2 ust. 6 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t. j. Dz.U. z 2024r. poz. 917) oraz Rozdziale 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (Dz.U. z 2023r. poz. 2480).

ZAPEWNIENIE OSOBOM Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI, W TYM OSOBOM UZALEŻNIONYM ORAZ DOŚWIADCZAJĄCYM KRYZYSU PSYCHICZNEGO, WSZECHSTRONNEJ I KOMPLEKSOWEJ OPIEKI I WSPARCIA ADEKWATNEGO DO ICH POTRZEB

4.1. Cel szczegółowy 1)

Upowszechnienie zintegrowanego i kompleksowego modelu ochrony zdrowia psychicznego w oparciu o model opieki środowiskowej

1.	Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej			
	opis zadania	forma realizacji	podmioty/jednostki odpowiedzialne	termin realizacji
1.1.	Opracowanie lokalnego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym rozwoju CZP oraz placówek psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży.	Dokument obejmujący zakres zsynchronizowanych działań placówek służby zdrowia, edukacji, pomocy rodzinie, pomocy społecznej oraz PUP, adresowanych do osób z zaburzeniami psychicznymi zamieszkałych na terenie powiatu rypińskiego	Wydział Organizacyjny	2026 r.
1.2.	Utworzenie CZP zgodnie z zasadami zawartymi w rozdziale 5 NPOZP.	Przeprowadzenie badań pilotażowych dotyczących możliwości i warunków utworzenia CZP obejmującego swoim zasięgiem powiat rypiński	Wydział Organizacyjny	wg NPOZP

4.2. Cel szczegółowy 2)

Upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego

2. Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego				
	opis zadania	forma realizacji	podmioty/jednostki odpowiedzialne	termin realizacji
2.1.	Aktualizacja poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej.	Nie dotyczy.	Zadanie własne samorządów gminnych	Nie dotyczy
2.2.	Wspieranie finansowe projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych związanych z popularyzacją i profilaktyką przeciwdziałania chorobom.	Wydział Organizacyjny	Realizacja ciągła
2.3.	Zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.	Rehabilitacja społeczna: 1) dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, 2) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych, 3) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, 4) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, 5) dofinansowanie rehabilitacji dzieci i młodzieży, 6) dofinansowanie w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd”.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie	Realizacja ciągła
2.4.	Realizacja programów profilaktycznych z zakresu ochrony zdrowia psychicznego rekomendowanych przez MEN.	1. Zajęcia realizowane przez edukatorów na terenie szkół i przedszkoli. 2. Szkolenia na edukatorów nowych programów profilaktycznych.	Powiatowe Centrum Obsługi Oświaty, placówki oświatowe	Realizacja ciągła

4.3. Cel szczegółowy 3)

Aktywizacja zawodowa i społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi

3.	Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi			
	opis zadania	forma realizacji	podmioty/jednostki odpowiedzialne	termin realizacji
3.1.	Zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym zaburzeniami psychicznymi.	1. Diagnoza niepełnosprawnych osób bezrobotnych i poszukujących pracy z zaburzeniami psychicznymi odbycie rozmów informacyjno-doradczych ze wszystkimi osobami z zaburzeniami psychicznymi celem rozpoznania potrzeb w zakresie aktywizacji zawodowej, opracowanie Indywidualnych Planów Działania dla osób zainteresowanych aktywizacją zawodową) celem dostosowania działań PUP do faktycznych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi określonych w oparciu o wyniki diagnozy. 2. Poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi w celu pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu, miejsca zatrudnienia, kierunku przekwalifikowania lub instrumentu aktywizacji zawodowej. 3. Kształtowanie postaw gotowości do podjęcia pracy wśród osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi poprzez: - organizowanie szkoleń z zakresu poszukiwania pracy, warsztaty aktywnego poszukiwania pracy dla osób niepełnosprawnych, - ułatwienie dostępu do informacji i elektronicznych baz danych pozwalających na zdobycie umiejętności skutecznego poszukiwania pracy. 4. Organizacja szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi w zawodach deficytowych na lokalnym rynku pracy celem uzyskania/ uzupełnienia/ zmiany kwalifikacji i umiejętności zawodowych oraz zwiększenia szans na uzyskanie zatrudnienia.	Powiatowy Urząd Pracy	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu
3.2.	Prowadzenie kampanii szkoleniowo-informacyjnej adresowanej do pracodawców promowanie zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym zaburzeniami psychicznymi.	1. Opracowanie materiałów informacyjnych kierowanych do pracodawców promujących zatrudnianie osób z zaburzeniami psychicznymi. 2. Konferencje i szkolenia dla pracodawców. 3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi oraz	Powiatowy Urząd Pracy we współpracy z partnerami	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu

		z placówkami służby zdrowia w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej. 4. Kampania informacyjna w mediach (prasa, rtv, internet).		
3.3.	Zwiększenie udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi.	1. Świadczenie usług z zakresu pośrednictwa pracy, w tym pracy za granicą (EURES) dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy z zaburzeniami psychicznymi. 2. Współpraca z organizacjami pracodawców w zakresie rehabilitacji zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi: 1) w szczególności w zakresie pośrednictwa pracy, 2) współorganizacja, uczestnictwo w targach pracy oraz innych przedsięwzięciach związanych z problematyką rynku pracy osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi, 3) współpraca z agencjami zatrudnienia w zakresie pośrednictwa pracy, w tym pracy tymczasowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi, 4) organizowanie subsydiowanych miejsc zatrudnienia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w formie: - robót publicznych, - prac interwencyjnych, - prac społeczne użytecznych. 3. Organizowanie miejsc stażowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. 4. Organizacja spotkań informacyjnych dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi zainteresowanych rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej. 5. Udzielanie pomocy finansowej w formie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności. 6. Promocja wśród osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi zasad ekonomii społecznej, w tym tworzenia spółdzielni socjalnych oraz zatrudnienia w spółdzielniach socjalnych: - szkolenia zawodowe i biznesowe dla przyszłych członków spółdzielni socjalnych, - udzielanie dotacji na wkład do spółdzielni socjalnych, - refundacja składek na ubezpieczenie społeczne pracowników spółdzielni socjalnych, - utworzenie i prowadzenie Zakładu Aktywności Zawodowej.	Powiatowy Urząd Pracy, Starostwo Powiatowe w Rypinie	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu
3.4	Poradnictwo w zakresie doradztwa zawodowego.	Doradztwo zawodowe, indywidualne konsultacje, wspieranie w nabywaniu kompetencji emocjonalno - społecznych.	Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Realizacja ciągła

4.4. Cel szczegółowy 4)

Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy

4. Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy				
	opis zadania	forma realizacji	podmioty/jednostki odpowiedzialne	termin realizacji
4.1.	Opracowanie lub aktualizacja lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego.	Opracowanie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej na lata 2025 - 2030.	Wydział Organizacyjny	Do końca roku 2025
4.2.	Realizacja, koordynowanie i monitorowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego.	Zgodnie z zapisami Harmonogramu zadań PPOZP na lata 2025 - 2030.	Realizacja - podmioty wskazane jako wykonawcy poszczególnych celów. Wydział Organizacyjny	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu
4.3	Przygotowanie i udostępnianie mieszkańcom oraz samorządowi województwa, aktualizowanego corocznie przewodnika, informującego o lokalnie dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Opracowanie przewodnika w formie elektronicznej i zamieszczenie go na stronach internetowych Starostwa Powiatowego w Rypinie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Rypinie i Powiatowego Urzędu Pracy w Rypinie.	Wydział Organizacyjny	Zrealizowane; aktualizowanie na bieżąco

4.5. Cel szczegółowy 5)

Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom

5.	Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom			
	opis zadania	forma realizacji	Podmioty/jednostki odpowiedzialne	termin realizacji
5.1.	Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży przez poradnię psychologiczno-pedagogiczne poprzez udzielanie dzieciom, młodzieży i rodzicom pomocy psychologiczno-pedagogicznej.	Zgodnie z zakresem działania placówki. Dodatkowo zorganizowanie konferencji promującej zdrowie psychiczne i poruszającej problemy osób chorujących oraz ich rodzin	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Wydział Organizacyjny	Realizacja ciągła
5.2.	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży; Popularyzacja ochrony zdrowia psychicznego	Działania pedagogów i psychologów szkół, dla których organem prowadzącym jest Powiat Rypiński oraz pomoc psychologiczna i pedagogiczna, prowadzenie indywidualnych terapii i psychoterapii przez Poradnię Psychologiczno- Pedagogiczną w Rypinie, ponadto: - prowadzenie sieci współpracy, - prowadzenie grup wsparcia psychicznego dla rodziców, - superwizje, - szkolenia z zakresu odporności psychicznej i komunikacji oraz budowania zespołów, - terapie psychologiczne i pedagogiczne dla dzieci i młodzieży, - treningi umiejętności wychowawczych dla nauczycieli i rodziców, - profilaktyka zagrożeń i uzależnień.	Dyrektorzy szkół, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Rypinie	Realizacja ciągła

5. Podsumowanie

Niniejszy dokument - Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2025-2030 jest inicjatywą mającą na celu poprawę jakości życia mieszkańców powiatu rypińskiego poprzez wzmocnienie wsparcia psychicznego i promowanie zdrowia psychicznego. Program ten jest realizowany w odpowiedzi na rosnące potrzeby w zakresie zdrowia psychicznego oraz na konieczność dostosowania lokalnych działań do krajowych i europejskich standardów w tej dziedzinie.

Cele Programu do realizacji:

- 1) prewencja i edukacja: zwiększenie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego poprzez kampanie edukacyjne, warsztaty, szkolenia oraz dostęp do informacji;
- 2) wczesna interwencja: zapewnienie szybkiego dostępu do specjalistycznej pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dla osób potrzebujących;
- 3) wsparcie i rehabilitacja: rozwój lokalnych usług wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym programów rehabilitacyjnych i reintegracyjnych;
- 4) koordynacja i współpraca: usprawnienie współpracy pomiędzy instytucjami zdrowia, opieki społecznej, edukacji oraz organizacjami pozarządowymi w celu lepszego zarządzania zasobami i działaniami na rzecz zdrowia psychicznego.

Działania w ramach Programu:

- 1) kampanie informacyjne i edukacyjne: organizacja wydarzeń publicznych, dystrybucja materiałów edukacyjnych, prowadzenie stron internetowych i profili w mediach społecznościowych poświęconych zdrowiu psychicznemu;
- 2) szkolenia i warsztaty: programy szkoleniowe dla nauczycieli, rodziców, pracowników socjalnych, lekarzy pierwszego kontaktu oraz innych specjalistów mających styczność z osobami narażonymi na problemy psychiczne;
- 3) rozwój infrastruktury: wsparcie dla rozbudowy i modernizacji lokalnych ośrodków zdrowia psychicznego, zwiększenie dostępności do poradni psychologicznych i psychiatrycznych.
- 4) programy wsparcia: inicjatywy skierowane do rodzin i opiekunów osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym grupy wsparcia, doradztwo i pomoc materialna.

Oczekiwane efekty działań:

- 1) poprawa jakości życia: zmniejszenie liczby osób cierpiących na zaburzenia psychiczne poprzez lepszą prewencję, wczesne wykrywanie i skuteczne leczenie;
- 2) zwiększenie świadomości: podniesienie poziomu wiedzy na temat zdrowia psychicznego w społeczeństwie, co przyczyni się do redukcji stygmatyzacji i dyskryminacji;
- 3) lepsza koordynacja usług: efektywniejsze wykorzystanie zasobów poprzez skoordynowane działania różnych instytucji i organizacji zaangażowanych w ochronę zdrowia psychicznego.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2025-2030 stanowi kompleksową odpowiedź na wyzwania związane ze zdrowiem psychicznym i dąży do stworzenia zintegrowanego systemu wsparcia, który będzie skutecznie odpowiadać na potrzeby lokalnej społeczności.